

S.EM.R. Dr. Erdő Péter
bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek

Főtisztelendő Nuncius Úr, Nagykanclár Úr, Rektor atya, tisztelt ünnepi ülés!

A keresztény nevelés ügyének kutatásokat, kongresszust szentelni mindig aktuális. Most azonban különleges alkalommal jöttünk össze. Hatvan éve fogadták el a II. Vatikáni Zsinat *Gravissimum educationis* kezdetű dokumentumát, amely a keresztény nevelésről szólt. Mi történt ezalatt a 60 év alatt?

Ha a statisztikákat vizsgáljuk, terjeszkedés, külső bővülés képe rajzolódik ki. Az illetékes szentszéki dikasztérium közölni szokta a katolikus iskolák számát, a hallgatók létszámát és földrajzi elhelyezkedésüket. Ebből az látszik, hogy a számok növekedtek, a földrajzi elhelyezkedés egyenletesebb lett, mert az Európán kívüli világ súlya megnőtt. Ugyanakkor Európában több helyen megszűntek katolikus iskolák. Közép-Kelet-Európában viszont 1990-től kezdve számos intézményt visszaadtak, sőt olyan katolikus iskolák is keletkeztek, amelyek más intézmények átalakításával vagy teljesen új alapítással jöttek létre.

Mindez arra utal, hogy a szülőkből, a családokban igény van a katolikus iskolákra, gyakran még akkor is, ha maguk a szülők nem katolikusok vagy nem gyakorolják a vallásukat. Ennek az igénynek a hátterében sokszor külső tényezők húzódnak meg, nyugodt iskolai légkör, magasabb színvonal, esetleg jobb felszereltség.

Társadalmilag kétféle katolikus iskola tűnik kelendőnek. Az egyik a kiemelkedő színvonalú, úgynevezett elit iskola. Mivel a finanszírozás sok helyen nem teljesen megoldott, ezekben az iskolákban gyakran magas a tandíj. Ilyenkor, még ha a fenntartó tud is néhány ösztöndíjat adni, az iskola mégis úgy jelenik meg a társadalom előtt, mint a gazdagok iskolája. Pedig a tanító rendek többnyire éppen azért alakultak, hogy a szegény gyerekeket iskolázáshoz, megélhetéshez juttassák. És ez a másik iskolatípus, ahol a katolikus iskolák iránti kereslet és bizalom megmutatkozik. Ezekben az iskolákban szegény gyerekek is tanulhatnak. Lehet, hogy nem túl elegáns az épület, de a tanárok szívvel-lélekkel dolgoznak. Magam is láttam Brazíliában olyan iskolát, amelyet egy kegyhelyet üzemeltető katolikus egyesület tart fenn a szegények számára. Példamutató döntés, ha vannak olyan magánszemélyek, akik nagyvonalúan támogatnak egy ilyen iskolát.

Hazánkban jelenleg az állami iskolákkal egyenlő szintű állami támogatás biztosított az egyházi iskolák számára is. Ez fontos kérdés, jelentős lépés annak megakadályozására,

hogy a társadalom kettészakadjon, hogy már kora gyermekkorban eldőljön, hogy kinek milyen életpályára nyílik lehetősége.

De európai püspökként azt is el kell mondanom, hogy mindez főleg a mi földrészünkön csupán a külső kép, mert a felszín alatt működni kell a katolikus iskola mélyebb hivatásának is. Át kell adni a világnézetet, amelyben hit és tudomány szerves egységet alkot. Az ember élete pedig értelmes egész, amely Isten felé tart. Mi pedig mindnyájan testvérek vagyunk és felelősséggel tartozunk egymásért. Ha a világ gazdagabbik részében olykor egy-egy iskola elveszíti a katolikus jellegét, annak éppen a világnézeti kiüresedés az oka.

Tehát minden külső kihívást szem előtt tartva mégiscsak ennek a legfontosabb célnak a szolgálatában kell fáradozni. Ennek az egyre jobb teljesítéséért kérjük Isten áldását egyházi iskoláinkra, minden felelős oktatóra és nevelőre és erre a mostani kongresszusra is.

Köszönöm, hogy meghallgattak.